

SLIKARSKI DOJMOVI SA RATIŠTA

**MALER ERLEBEN
DEN KRIEG**

7/10a

SLIKARSKI DOJMOVI SA RATIŠTA

MALER ERLEBEN DEN KRIEG

IZLOŽBU PRIREĐUJE NJEMAČKI GENERAL U ZAGREBU
DIE AUSSTELLUNG WIRD VON DEM DEUTSCHEN
GENERAL IN AGRAM VERANSTALTET

ZAGREB 22. VII. — 11. VIII. 1942.

IZLOŽBA DJELA NJEMAČKIH I HRVATSKIH RATNIH SLIKARA
STOJI POD

počasnim pokroviteljstvom

Doglavnika i Vojskovođe

Slavka viteza Kvaternika

i

Njemačkog Poslanika

Višeg skupinskog vođe SA-postrojbi

Siegfrieda Kaschea

Die Ausstellung der Werke deutscher und kroatischer
Kriegsmaler steht unter dem

Ehrenschutz

des

Doglavnik und Marschall Vitez

Slavko Kvaternik

und des

Deutschen Gesandten

SA-Obergruppenführer

Siegfried Kasche

General-vojskovođa Rommel — Generalfeldmarschall Rommel. W. Willrich

Od slikara, čija se djela nalaze izložena u ovoj izložbi, našli su kod ispunjavanja svog zadatka junačku smrt:

Von den Malern, deren Werke in der Ausstellung zur Schau gestellt sind, fanden bei Erfüllung ihrer Aufgabe den Heldentod:

Ernst Kretschmann

Richard Hess

Erhard Erdmann

Umjetničke vizije naših dana, koje se rađaju iz snage doživljavanja u ratnom zbivanju, čovjek i krajina i kruta vojnička svagdašnjica u umjetničkom odrazu — to su pokretni i pobudni elementi ove izložbe, u kojoj zajednički s njemačkim drugovima po prvi put stupa pred javnost i mlado hrvatsko promičbeno oružje. Oni su doživljavali rat rame uz rame sa svojim vojničkim drugovima i pružaju nam uslijed toga istinski uvid u doživljavanje vojnika u borbama.

Hrvatski narod vidi u toj izložbi ponovno sudbinsku zajednicu s njemačkim narodom u borbi za održanje i novu izgradnju europskih kulturnih vrijednota.

Künstlerische Visionen unserer Tage, geboren aus der Erlebniskraft des Kampfgeschehens, Mensch und Landschaft und harter soldatischer Alltag im künstlerischen Spiegelbild — das sind die bewegenden und aufwühlenden Elemente dieser Ausstellung, in der gemeinsam mit den deutschen Kameraden die junge kroatische Propagandawaffe zum erstenmal mit ihren Arbeiten vor die Oeffentlichkeit tritt. Sie erleben den Krieg Seite an Seite mit ihren Kameraden und geben deshalb einen wahren Einblick in das Kampferlebnis des Soldaten.

Das kroatische Volk sieht in dieser Ausstellung erneut die schicksalshafte Kampfgemeinschaft mit dem deutschen Volke zur Erhaltung und zum Neuaufbau der europäischen Kulturwerte.

K. K. K.

Vojskovoda

Umjetnost i rat bili su dosad pojmovi, koji se ne dadu spojiti.

Nova Njemačka je, kad je morala ući u ovaj rat, pošla sa pretpostavke, da umjetnost naroda propada i postaje zbilji strana, ako ne sudjeluje djelatno u sudbonosnim borbama za europsku kulturu.

Na temelju toga shvaćanja nastale su promičbene satnije njemačke oružane sile. Njima su uz bok promičbeni odjeli prijateljskih vojska.

Na taj je način Njemačka doprinijela tomu, da se životu blize kulturne vrijednote te borbe sačuvaju i drugim narodima, koji u njoj sudjeluju, i da se te uspomene predadu potomstvu u naslijeđe.

Zato pozdravljam ovu izložbu u prijateljskoj Hrvatskoj kao ponosni kulturni dokumenat našega vremena.

Kunst und Krieg sind bisher Begriffe gewesen, die sich nicht vereinbaren lassen.

Das neue Deutschland ist, als es diesen Krieg führen musste, von der Voraussetzung ausgegangen, dass die Kunst eines Volkes zugrunde geht und der Wirklichkeit fremd gegenübersteht, wenn sie nicht an den schicksalhaften Kämpfen um die europäische Kultur aktiv teilnimmt.

Aus diesem Gedankengang heraus entstanden die Propagandakompanien der Deutschen Wehrmacht. Ihnen zur Seite stehen die Propagandaabteilungen der befreundeten Heere.

So hat Deutschland beigetragen, lebensnahe Kulturwerte dieses Ringens auch den anderen beteiligten Nationen zu erhalten und diese Erinnerungen als Erbe den Nachkommen zu überlassen.

So begrüße ich die Ausstellung im befreundeten Kroatien als stolzes Kulturdokument unserer Zeit.

Deutscher Gesandter
SA-Obergruppenführer

Kao priređivača ove umjetničke izložbe istinski me veseli, što prijateljskoj hrvatskoj braći u oružju mogu na razgled pružiti ovaj izsječak iz rada hrabrih njemačkih muževa od naših promičbenih satnija.

Posebice pozdravljam sudjelovanje promičbenog odjela hrvatske vojske i posljedke njezinog rada na zajedničkim frontama.

Zavještaj, što ga PK-muževi na taj način ostavljaju našem potomstvu, treba cijeniti tim više, što je slikar, nalazeći se i sam kao borac u prvim redovima, u svojim slikama zahvatio trenutke, u kojima ima više osjećaja i psihološkog učinka ratnog doživljavanja, nego li ih je u stanju uhvatiti tehnička slika. Te će slike biti jednom ponosni svjedoci jednog velikog europskog povijestnog razdoblja, čiji učinak danas još ne možemo pravo ocijeniti.

Naš osobiti spomen neka bude posvećen drugovima, koji su, ispunjujući tu zadaću, našli junačku smrt.

Als Veranstalter dieser Kunstschau im Kriege, ist es mir eine wahre Freude den befreundeten kroatischen Waffenbrüdern einen Ausschnitt aus der Arbeit der tapferen deutschen PK-Männer vor Augen führen zu können.

Ich begrüße besonders die Teilnahme der Propaganda-Abteilung des kroatischen Heeres mit ihren Arbeitsergebnissen von den gemeinsamen Fronten.

Das Vermächtnis, welches die PK-Männer damit unserer Nachwelt überlassen, ist umso höher zu werten, als der Künstler selbst als Kämpfer in der vordersten Linie Augenblicke in seinen Bildern festhält, in denen mehr Gefühl und psychologische Wirkung des Kampferebens des Soldaten spricht, als es das technische Bild vermag. Diese Bilder werden einst stolze Zeugen einer der grössten europäischen historischen Epochen sein, deren Auswirkung wir heute noch nicht richtig schätzen können.

Unser besonderes Gedenken gilt den Kameraden, die in Erfüllung dieser Aufgabe den Heldentod gefunden haben!

Heinrich Glaue v. Horstmann

Generalmajor

Stara jedna riječ veli, da muze šute, kad odzvanja zveket oružja. Iz anala povijesti znamo, da su radionice umjetnika bile puste, a radovi velikih majstora zastrti, kad je zemljom bijesnio rat.

Mi međutim usred oštih borba na svim frontama slavimo ipak svečanost umjetnosti. Mi u tu svečanost ulazimo dostojanstvenom zbiljom i sjećamo se pri tom naših palih drugova, a osobito palih ratnih slikara i crtača za tisak, koji su s oružjem u ruci dali život za svoj narod.

Poslanje umjetnosti je i usred rata odraz uzvišenog životnog izražaja ljudskoga duha i unutarnje vrijednosti naroda. Borba i pobjeda u životu pojedinca kao i u životu zajednice su i u životu umjetnika preduboko urezane brazde, a da bi on mogao kraj njih proći ne zamjećujući ih. Njegov zadatak nije stvoriti tek vjernu sliku onog što zapaža, nego povrh toga stvoriti simbol i postaviti spomenik ovom velikom vremenu i neprolaznim djelima njemačkog vojnika i njegove braće u oružju.

Ova izložba u Strossmayerovoj galeriji u Zagrebu je smotra radova naših ratnih slikara i crtača za tisak u okviru njemačkih promičbenih satnija. Oni doživljavaju rat rame uz rame sa svojim drugovima i njihove slike pružaju nam zato istinski uvid u ratni život vojnika. U ovoj izložbi vidimo ujedno i slike i crteže ratnih slikara hrvatske braće u oružju, koji su sudjelovali kod borba na Istoku i u Bosni. Njihovo je djelo kao i djelo njihovih njemačkih drugova uzvišeno svjedočanstvo zajedničke borbe za novo doba, na fronti proti kaosu, pluto-kraciji i boljševizmu.

Ein altes Wort sagt, dass die Musen schweigen, wenn der Lärm der Waffen ertönt. Aus dem Analen der Geschichte wissen wir, dass die Werkstätten der Künstler leerstanden, die Bildnisse grosser Meister verhüllt wurden, wenn der Krieg durch das Land tobte.

Wir aber feiern inmitten harter Kämpfe an allen Fronten ein Fest der Kunst. Wir begehen es in würdebewusstem Ernst und gedenken dabei unserer gefallenen Kameraden und besonders der gefallenen Kriegsmaler und Pressezeichner, die mit der Waffe in der Hand ihr Leben gaben für ihr Volk.

Die Mission der Kunst ist auch inmitten des Krieges der Ausdruck einer erhabenen Lebensäusserung des menschlichen Geistes und des inneren Wertes eines Volkes. Kampf und Sieg im Leben des einzelnen, wie im Leben der Gemeinschaft sind auch im Leben des Künstlers so gewaltige Einschnitte, als dass er achtlos an ihnen vorübergehen könnte. Seine Aufgabe ist es über das blosses Abbild hinaus ein Sinnbild zu schaffen, ein Denkmal dieser grossen Zeit und der unvergänglichen Leistungen des deutschen Soldaten und seiner Waffenbrüder.

Diese Ausstellung in der Strossmayer-Galerie zu Agram ist eine Schau der Leistungen unserer Kriegsmaler und Pressezeichner innerhalb der deutschen Propagandakompanien. Sie erleben den Krieg Seite an Seite mit ihren Kameraden und ihre Bilder geben daher einen wahrhaften Einblick in das Kriegserleben der Soldaten. Wir sehen in dieser Ausstellung auch die Gemälde und Zeichnungen, der bei den Kämpfen an der Ostfront und in Bosnien eingesetzten Kriegsmaler der kroatischen Waffenbrüder. Ihr Werk und das ihrer deutschen Kameraden ist ein erhebendes Zeugnis des gemeinsamen Ringens um eine neue Welt in der Front gegen Chaos, Plutokratie und Bolschewismus.

POPIS IZLOŽENIH SLIKA VERZEICHNIS DER AUSGESTELLTEN BILDER

P k — Arthur Ahrens, Berlin

1. Nakon bitke oklopljenih snaga kod Ostrova — Nach der Panzerschlacht bei Ostrow.
2. Na žalu u Dünkichenu — Am Strand von Dünkirchen.
3. Na Termopilskom klancu (svibanj 1941.) — Am Thermopylenpass (Mai 1941.).

P k — Wilhelm Baitz, Berlin

4. Naši vojnici pjevaju... — Unsere Soldaten singen...
5. Svaki čas spremni — Jederzeit bereit.
6. Potučena vojska — Das geschlagene Heer.

Claus Bergen, München

7. Proti Engleskoj! — Gegen England!
8. Susret na Atlantiku — Begegnung im Atlantik.

Eduard Bischoff, Königsberg

9. Pogled na kovnicu (Modlin) — Blick auf die Münze (Modlin).
10. Modlin

Prenos ranjenika — Verwundetentransport. PK-E. Kretschmann.

Prof. Arno Breker, Berlin

11. Adolf Hitler

P k — Lothar Günter Buchheim, Starnberg

12. Prije napadaja — Vor dem Angriff.

P k — Wilhelm Busch, Berlin

13. 21 dan dopusta u domovini — 21 Tage Heimaturlaub.

14. 21 dan dopusta u domovini — 21 Tage Heimaturlaub.

15. 21 dan dopusta u domovini — 21 Tage Heimaturlaub.

16. 21 dan dopusta u domovini — 21 Tage Heimaturlaub.

17. Topništvo i padobranski lovci — Artillerie und Fallschirmjäger.

18. Prije napadaja — Vor dem Angriff.

19. Drugovi — Kameraden.

20. Rijeka zarobljenika — Aus dem Strom der Gefangenen.

21. Bacanje eksploziva u bunker — Die Sprengladung wird in den Bunker geworfen.

22. Tipovi iz Lyona — Typen aus Lyon.

23. Konjanici — Reiter.

24. Konjanici — Reiter.

25. Konjanici — Reiter.

Otto Dill, Neustadt a. d. H.

26. Kavalerijski konji u drvoredu — Kavalleriepferde in der Allee.

27. Na francuskoj granici — An der französischen Grenze.

28. Između Zapadnog bedema i Maginotove linije — Zwischen Westwall und Maginotlinie.

Nakon borbe — Nach dem Kampf. W. Sauter.

29. Između Zapadnog bedema i Maginotove linije — Zwischen Westwall und Maginotlinie.

Gerhard Doherr, Danzig

30. Pogled na Špartu — Ansicht von Sparta.
31. Pogled na Plovdiv — Blick auf Plovdiv.
32. Pogled na Isvar — Ansicht von Isvar.

Pk — Prof. Franz Eichhorst, Berlin

33. Ulaz Nijemaca u Varšavu — Deutscher Einzug in Warschau.

Pk — Ernst Eigener, Berlin

34. U Orleansu — In Orleans.

Pk — Hellmuth Ellgard, Kiel

35. Napadaj sunovratnika na tvrđavu — Stuka-Angriff auf die Festung.
36. Pazite, sad se spuštamo! — Achtung, wir stürzen!

Pk — Martin Engelhardt-Kyffhäuser, Görlitz

37. Ratni dojavljivač na kotaču na Istoku — Kradmeldefahrer im Osten.
38. Prelaz preko Dnjepra — Übergang über den Dnjepr.

Pk — Erhard Erdmann†

39. Zamjena — Ablösung.
40. Napadaj — Angriff.

Pk — Walter Gotschke

41. Jurišni top u borbi — Sturmgeschütz im Kampf.

Drugovi — Kameraden. PK-W. Busch.

42. Crveno konjaništvo napada njemačka oklopljena borna kola — Rote Kavallerie greift deutsche Panzer an.
43. Za vrijeme bitke oklopljenih bornih kola — Während der Panzerschlacht.
44. Za vrijeme bitke oklopljenih bornih kola — Während der Panzerschlacht.

Karl Graff, Speyer am Rhein

45. Između Zapadnog bedema i Maginotove linije — Zwischen Westwall und Maginotlinie.

P k — G u h l

46. Lik bojnog letača — Gesicht eines Kampffliegers.

Albert Hau e i s e n, Jockgrim

47. Između Zapadnog bedema i Maginotove linije — Zwischen Westwall und Maginotlinie.

P k — Richard H e s s †

48. Me 109 napada jednog engleskog bombaša — Me 109 greift englisches Bombenflugzeug an.
49. Laka postrojba topova za obranu od napadaja iz zraka odbija engleski napadaj — Leichte deutsche Flak wehrt einen englischen Angriff ab.

P k — Rudolf H e n g s t e n b e r g, Potsdam

50. Poražena vojska — Das geschlagene Heer.

P k — Prof. Albert J a n e s c h, Wien

- 51.. Nastupanje — Vormarsch.
52. Prelaz preko rijeke u napuhnutom čamcu — Flussübergang im Schlauchboot.

Zauzeće Kišenjeva — Einnahme von Kischinew. PK-R. Lipus.

53. Mornarički top na položaju — Marinegeschütz in Feuerstellung.
54. Vitré.
55. Saint Malo.
56. Saint Malo.

Adolf Kessler, Godramstein

57. Između Zapadnog bedema i Maginotove linije — Zwischen Westwall und Maginotlinie.
58. Brana u Maginotovoj liniji — Stausee in der Maginotlinie.
59. Selo u Lotaringiji — Dorf in Lothringen.
60. Razorene seljačke kuće — Zerstörte Bauernhäuser.
61. Pogled na Püttlingen — Ansicht von Püttlingen.
62. Saarlben.

Pk — Heinz Klumbies, Berlin

63. Start jedne skupine — Gruppenstart.
64. Otok na Seini — Seine-Insel.
65. Kaskade kod St. Clouda — Kaskaden von St. Cloud.
66. Versailles.
67. Notre Dame.
68. Luksemburška palača — Palais Luxembourg.

Pk — W. Knoth, Berlin

69. Učinak sunovratnika — Stukawirkung.
70. Pogled sa Castell Anjou-a — Blick vom Castell Anjou.

Pk — Ernst Kretschmann †

71. Konac kod Caneje — Das Ende bei Canea.

Prije napada — Vor dem Angriff. PK-L.G. Buchheim.

72. Padobranski lovci u Canei — Fallschirmjäger in Canea.
73. Zarobljeni Indijac — Gefangener Inder.
74. Pogodak sunovratnika u Pireju — Stukatrefter in Piräus.
75. Zarobljeni Englez — Gefangener Engländer.
76. Nastup gorskih lovaca na Kreti — Marsch der Gebirgsjäger auf Kreta.
77. Nakon bitke — Nach dem Kampf.
78. Straža na Sjeveru — Wacht im Norden.
79. Nakon bitke — Nach dem Kampf.
80. Prenos ranjenika — Verwundetentransport.
81. Borci za Narvik — Narvikkämpfer.
82. Vođa izviđačke čete — Spähtruppführer.
83. Prva pomoć — Erste Hilfe.
84. Nosilac viteškoga križa pukovnik Heidrich — Ritterkreuzträger Oberst Heidrich.
85. Nosilac viteškoga križa von Schleebrügge — Ritterkreuzträger von Schleebrügge.
86. Borba o Kretu — Kampf um Kreta.
87. Ranjenik kod Narvika — Verwundeter (Narvik).
88. Topništvo za obranu od napadaja iz zraka na Jugu — Flak im Süden.
89. Sigurnosni stražar na dalekom sjeveru — Sicherheitspolizist im hohen Norden.
90. Nosilac viteškoga križa satnik Schönbeck — Ritterkreuzträger Hauptmann Schönbeck.
91. Bojni letač — Kampfflieger.
92. Zarobljeni engleski topovi za obranu od napadaja iz zraka na Kreti — Eroberte englische Flak auf Kreta.
93. Pukovnik Utz (Narvik) — Oberst Utz (Narvik).
94. Gorski lovci s engleskim zarobljenicima (Kreta) — Gebirgsjäger mit englischen Gefangenen (Kreta).

Nāši vojnīci pīevāju ... — Unsere Soldaten singen ... P.K.W. Beitz

95. Lovački letač nadporučnik Hauenschild — Jagdflieger Oberleutnant Hauenschild.
96. Bojnik Holzinger — Major Holzinger.
97. Bojni letač legije Condor — Kampfflieger der Legion Condor.
98. Nadporučnik Esterer — Oberleutnant Esterer.

Prof. Wilhelm K r i e g e r, Herrsching

99. Orač (plastika) — Adler (Plastik).

P k — Walter Kr ö m m e l b e i n, Borgholzhausen

100. Njemački pješak — Deutscher Infanterist.
101. Glava hrvatskog vojnika — Kroatischer Soldatenkopf.
102. Glava hrvatskog vojnika — Kroatischer Soldatenkopf.

P k — Rudolf L i p u s, Leipzig

103. Posada jednog bunkera se predaje — Bunkerbesatzung ergibt sich.
104. Eksplozivni naboj baca se u otvor za pucanje — Eine Sprengladung wird in die Scharte geworfen.
105. Nastup oklopljenih snaga na belgijskoj granici — Panzer stossen an der belgischen Grenze vor.
106. Oklopljena borna kola uspinju se na jedno gorsko sedlo — Panzer nehmen einen Gebirgspass.
107. Teško topništvo rasprema se za postav — Schwere Artillerie protzt ab.
108. Topnik gađač — Der Richtkanonier.
109. Municije napred ! — Munition nach vorn!
110. Iz borba na Dravi — Von den Kämpfen an der Drau.
111. Prelaz preko rijeke — Flussübergang.
112. Posada bunkera — Bunkerbesatzung.

113. Zauzeće Kišenjeva — Einnahme von Kischinew.
 114. Zauzeće Kišenjeva — Einnahme von Kischinew.
 115. Eksplozivni naboj — Die Sprengladung.
 116. Oklopljena borna kola prolaze kroz jedan grad — Panzer durchstossen eine Stadt.

P k — Hans Liska, Berlin

117. Topništvo proti bornim kolima u uličnoj borbi — Pak im Strassenkampf.
 118. Rouen u plamenu — Das brennende Rouen.

P k — von Ludwig, Berlin

119. Nastup navalne čete — Ein Stosstrupp geht vor.
 120. Lovci na borna kola u borbi — Panzerjäger im Kampf.
 121. Korbul u Rusiji — Korbul in Russland.

Franz Lünstroth, Berlin

122. La Panne.
 123. Vojnik SS-odjela — SS-Mann.

Theo Matejko, Berlin

124. Njemački borni zrakoplov — Deutsches Kampfflugzeug.
 125. Njemačko pješništvo — Deutsche Infanterie.

Otto Mitterhuber, München

126. Radna služba na fronti — Arbeitsdienst im Fronteinsatz.

Rolf Müller, Landau

127. Između Zapadnog bedema i Maginotove linije — Zwischen Westwall und Maginotlinie.

128. Pogled na Willerwald — Willerwald (Ansicht).

Pk — Raebiger, Berlin

129. Prelaz na splavima — Übersetzen mit Fähren.

130. Oslobođeni Nijemci u tuđini — Befreite Volksdeutsche.

131. Pomorski topnik — Marineartillerist.

132. Motorni vozači — Kraftfahrer.

133. Zarobljeni sovjetski vojnik — Gefangener Sowjetsoldat.

134. Ulične borbe u Libau-u — Von den Strassenkämpfen in Libau.

Heinrich Rüter, Düsseldorf

135. Crtež za zidnu sliku — Wandbildentwurf.

136. Crtež za zidnu sliku — Wandbildentwurf.

Wilhelm Sauter, Bruchsal

137. Nakon borbe — Nach dem Kampf.

Pk — W. Seidel

138. Ulična borba — Strassenkampf.

139. Bacači plamena — Flammenwerfer.

K. Sommer, Innsbruck

140. Bunkerski položaj na Kanalu — Bunkerstellung am Kanal.

Rudolf Spohn, Graz.

141. Razoreni mostni stup — Gesprengter Brückenpfeiler.

Julius Schmitz, Berlin

142. Junačka borba o Narvik — Heldenhafter Kampf um Narvik.
143. Napadaj njemačkog zračnog oružja na London za odmazdu — Vergeltungsangriff der deutschen Luftwaffe auf London.
144. Lazaret na njemačkoj ratnoj lađi — Lazarett auf einem deutschen Kriegsschiff.
145. Razarači jure kroz noć — Zerstörer jagen durch die Nacht.
146. Na obalu bačeni razarač — Auf Strand gesetzter Zerstörer.
147. Obrana od engleskog zračnog napadaja u Narviku — Abwehr eines englischen Fliegerangriffs in Narvik.
148. Pomorska bitka s Englezima — Seeschlacht mit den Engländern.
149. Čamci za traženje mina — Minensuchboote.

Herbert Schnürpel, Liegnitz

150. Topništvo napred! — Artillerie nach vorn!
151. Topništvo proti bornim kolima — Pak gegen Panzer.

J. Scholtis, Jägerndorf

152. Katedrala u Laônu — Laôn, Cathedrale.

Pk — Schröter

153. Domovinska fronta — Heimatfront.

Peter Thienhaus, Berlin

154. Proljeće u Poljskoj — Frühling in Polen.
155. Poljski seljački posjed — Polnischer Bauernhof.

Pk — Tress

156. Noćna borba među razaračima — Nächtlicher Zerstörerkampf.

P k — Georg Vorhauer, Neustadt

157. Oklopljena utvrda Maginotove linije — Panzerwerk der Maginotlinie.

158. Oklopljena utvrda Hochwald West — Panzerwerk Hochwald West

Heinrich Weimann

159. Lik motornog vozača — Bildnis eines Kraftfahrers.

P k — Wolfgang Willrich, Berlin

160. Nosilac viteškog križa nadporučnik Schacht — Ritterkreuzträger Oberleutnant Schacht.

161. General Schroth.

162. Kapetan-poručnik Schultze — Kapitänleutnant Schultze.

163. Vođa čete za izviđanje bornih kola — Panzerspähtrupp-führer.

164. General-pukovnik Strauss — Generaloberst Strauss.

165. Nosilac viteškog križa Schäfer — Ritterkreuzträger Schäfer.

166. Strojni nadbožman Ricken — Obermaschinenmaat Ricken.

167. General-pukovnik Schobert — Generaloberst Schobert.

168. General von Witzleben.

169. Nosilac viteškog križa satnik Wilke — Ritterkreuzträger Hauptmann Wilke.

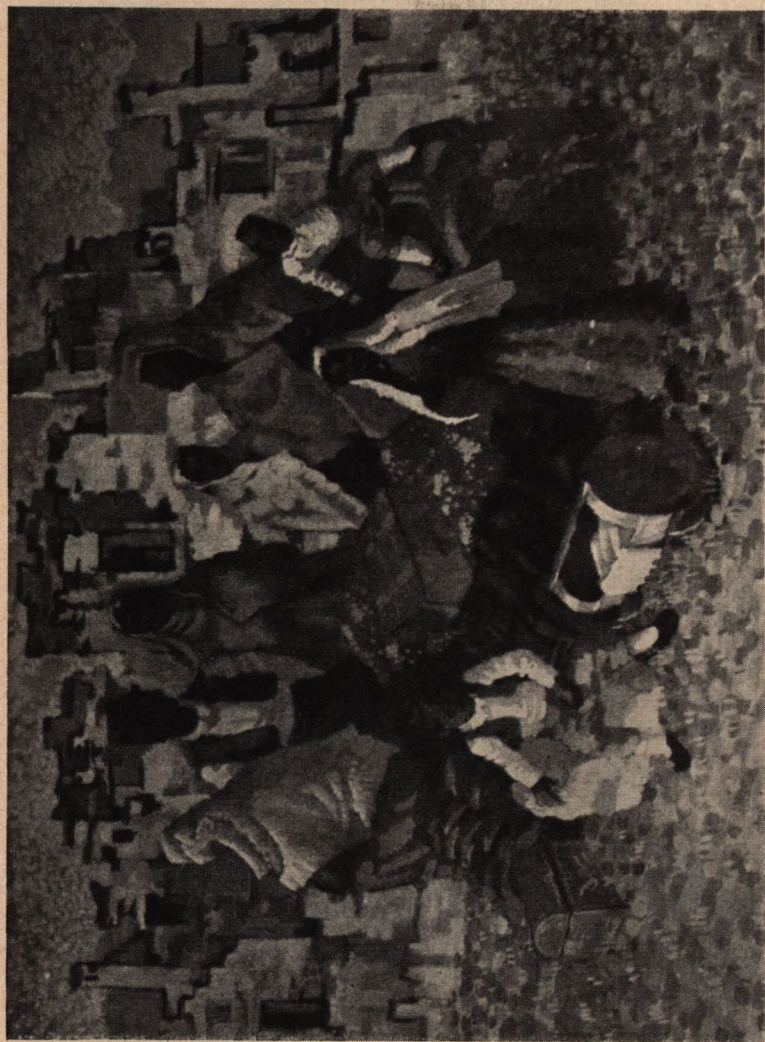
170. Nosilac viteškog križa Zierach — Ritterkreuzträger Zierach.

171. Nadporučnik ing. Wessels — Oberleutnant ing. Wessels.

172. Nosilac viteškog križa jurišni nadvođa SS-odjela Vogt — Ritterkreuzträger SS-Obersturmführer Vogt.

173. Nosilac viteškog križa Altmann — Ritterkreuzträger Altmann

174. Posada izviđača — Besatzung eines Aufklärers.

Muhadžiri — Kriegsflüchtlinge. Kamilo Ružička,

175. Vođa njemačkih podmornica admiral Dönitz — Admiral Dönitz, Führer der deutschen U-Boote.
176. Padobranski lovac — Fallschirmjäger.
177. Nosilac viteškog križa Kraus — Ritterkreuzträger Kraus.
178. Gorski lovac narednik Bachmann — Feldwebel Bachmann, Gebirgsjäger.
179. General-vojskovođa Rommel — Generalfeldmarschall Rommel.
180. Bojni letač — Kampfflieger.
181. Glava vojnika — Soldatenkopf.

HRVATSKI UČESNICI — KROATISCHE TEILNEHMER

I. SKUPINA — I. GRUPPE

Ivo Auer, Zagreb

1. Pukovnik A. Prohaska — Oberst A. Prohaska.
2. Podpukovnik Raiman — Oberstleutnant Raiman.
3. Prolaz bornih kola kod Vrdnjače — Kampfwagenzug bei Vrdnjača.

Josip Horvat Međimurac, Zagreb

4. Borba pod Crvenim stijinama na Romaniji — Kampf unter den Roten Felsen am Romanijagebirge.
5. Glava — Kopf.
6. General Matasić.
7. Glava — Kopf.

Slavko Kopač, Zagreb

8. Spaljeni kolodvor u Sjetlini — Niedergebrannter Bahnhof in Sjetlina.

Napredovanje u snijegu — Vortücken im Schnee, Peter Šain.

Kamilo Ružička, Zagreb

9. Muhadžiri — Kriegsflüchlinge.
10. Čuvanje pruge — Bewachung der Strecke.
11. Bunker u Istočnoj Bosni — Bunker in Ost-Bosnien.

Hinko Laas, Sarajevo

12. Bunker u Palama — Bunker in Pale.

Sigo Summerecker, Sarajevo

13. Crvena kuća na Romaniji — Das Rote Haus auf der Romanija.
14. Ruševine izgorjelog samostana u Palama — Trümmer des ausgebrannten Klosters in Pale.
15. Pogled na Romaniju planinu iz Pala — Ausblick auf das Romanijagebirge von Pale aus.

Petar Šain, Sarajevo

16. Izvidnica — Aufklärungstrupp.
17. Borba na Vitezu — Kampf am Vitez.

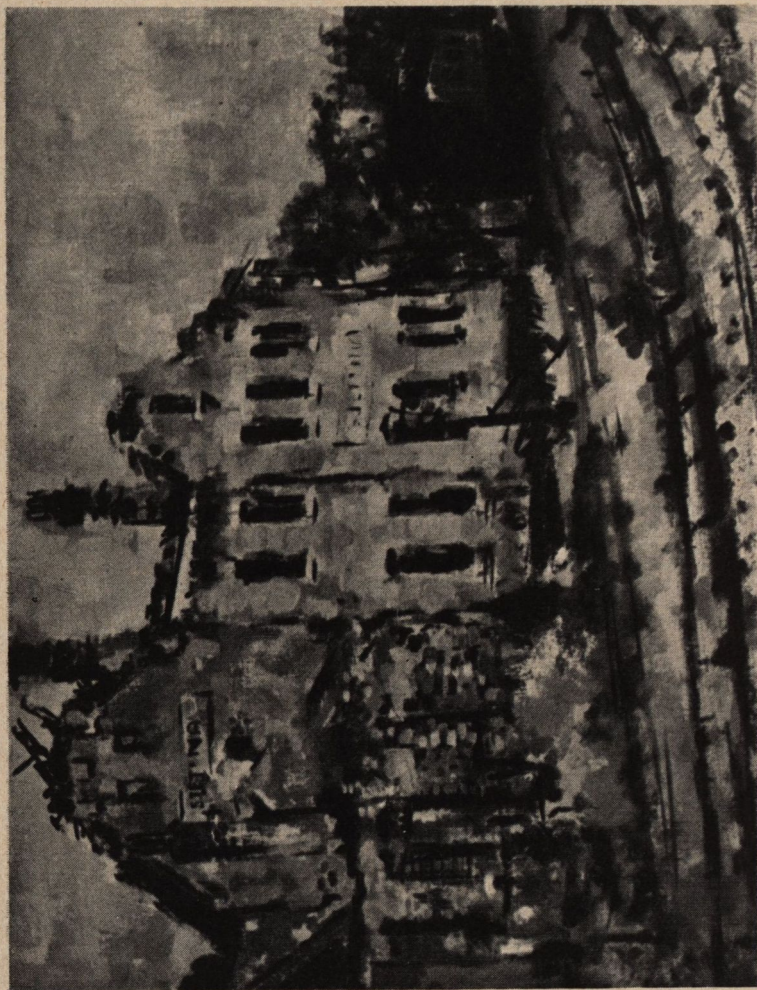
II. SKUPINA — II. GRUPPE

Stjepan Matasić, Zagreb

18. Položaj kod Vlasenice — Stellung bei Vlasenica.
19. Straža na Pločama — Wache bei Ploče.
20. Straža kod mlina — Wache bei einer Mühle.

Vjekoslav Peić, Zagreb

21. Ranjeni domobran — Verwundeter Landwehrmann.
22. Kladanj.

Spaljeni kolodvor u Sjetlini — Niedergebrannter Bahnhof in Sjetlina. Slavko Kopač.

23. Legionari iz Kladnja — Legionäre aus Kladanj.

Ernest Tomašević, Zagreb

24. Položaj u Kladnju — Stellung in Kladanj.

25. Put na položaje I. — Weg zu den Stellungen I.

26. Put na položaje II. — Weg zu den Stellungen II.

Otmar Zechner, Zagreb

27. Ustaška kuhinja u Srebrenici — Ustascha-Küche in Srebrenica.

28. Šahin kamen kod Trbuka — Šahin-Gedenkstein bei Trbuk.

29. Rov u Canardama — Schützengraben in Canarde.

Omer Mujadžić, Zagreb

30. Napredovanje bornih kola — Vorstoss von Panzerwagen.

